

stane to preveč in tudi ne pomaga zoper plesen tako gotovo kakor žveplo. Starega vina vendar ne natakajo v nove sode, ker utegne poleg vse opaznosti v lesu ostati še nekaj škodljivih tvarin, ki potem dajo vinu neprijeten okus ali mu vsaj barvo pačijo. Tega se ognemo, ako nalijemo nove sode prvikrat z moštom.

Če nimamo kropa pri rokah, treba sode večkrat z vodo naliti in to zopet odtočiti in z novo nadomestiti, dokler ne odteka zelo snažna.

Zatem vliješ v sleharni sod vrele vode, z vodo pomešane, (5 do 10 kilo na 100 litrov vode) in ga ž njo močno izplakneš, po 24 urah ponovi delo, izmij sod in nalij z moštom. Kadar je ta zavrel, dober je sod za vsako vino.

Po nekod imajo pa navado nove sode na vročem sopuhu pariti in tako sušiti. Par potegne vse vinu škodljive tvarine iz lesa. Toda tako sode za vino pripravljati je sicer najbolje, pa v to svrhu treba je parne mašine, katere si ne more vsak vinogradnik omisliti. Kaže torej, da bi si jih večje občine priredile za splošno porabo vseh domačih vinogradnikov.

Veliko manj cikastega, kalnega in zaduhlega vina bi imeli ljudje. Kajti večina bolezni prihaja vinu od slabih sodov, ker niso bili prvikrat dobro pripravljeni ali so bili pozneje zanemarjeni ter nikoli prav osnaženi in izprani.

Allgemeine Weinbau-Zeitung.

Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Seja glavnega odbora dne 6. novembra 1887.

Posvetovanje je vodil gosp. Gustav grof Thurn, navzoči so pa bili odborniki gg. Kastelic, Murnik, Povše, Robič, Witschl, dr. pl. Wurzbach in tajnik gosp. Gustav Pirc.

Poročilo vis. c. kr. trgovinskega ministerstva, da je imenovan za družbenega zastopnika v železniskem sovetu gospod Karol Luckmann, vzame glavni odbor na znanje.

C. kr. deželna vlada se zahvali za kmetijske knjige, katere je družba darovala dvanajstim šolam na Kočevskem in šolama v Slavini in Vipavi.

Gosp. Zelenu v Senožečah dovoli glavni odbor prodati subvencijskega bika, ker je dokazano, da ni sposoben za pleme.

Prošnji gosp. župnika Brenceta, naj dá glavni odbor nekoliko drevja brezplačno občini Št. Gregorski, kateri je naredil zgodnji sneg veliko škodo na sadnem drevju, ne more odbor ustreči, ker družba nima še letos drevja, da bi ga oddajala.

Glavni odbor ukrene podpirati prošnjo občine Kranjskogorske, da naj namreč vlada dovoli, daprelože jesenski semenj zopet na prvotno določeni dan.

Tajnik Pirc poroča, da je rokopis za „Navod k obdelovanju šolskih vrtov“ dokončal, in da ga bode predložil prihodnje dni kmetijskemu ministerstvu.

Glavni odbor ukrene „Kmetovalca“ z novim letom nekaj predrugačiti in zboljšati, ter mu dajati prilogo, katera se bode bavila le s sadjarstvom in s šolskim vrtnarstvom. Ob enem ukrene glavni odbor rešiti s tem ukrep občnega zbora, ki slove: Glavni odbor naj gleda, da bode „Kmetovalec“ izhajal vsako soboto. Zaradi denarnih razmer ni mogoče tega ukrepa prihodnje leto zvršiti, vendar bode glavni odbor na omenjeni način zboljšal „Kmetovalca.“

Gledé ukrepa občnega zbora, naj se glavni odbor obrne do c. kr. deželne vlade zaradi preseljevanja z Belokranjskega v Ameriko, ukrene glavni odbor kar je primerno.

Glavni odbor ukrene na predlog gospoda ces. svetnika Murnika, toliko časa ne rešiti ukrepa, naj namreč kmetijska družba gleda, da pošlje nekatere Vipavce pletarstva se učiti, dokler ne napravijo v Ljubljani obrtne šole.

Glavni odbor ukrene prositi deželni zbor izdatne podpore za kulturne namene, ter izroči posvetovanje o tej reči odseku za splošne reči. Za nove ude se vzprejmejo gg:

Janez Hladnik, kaplan v Polhovem Gradcu.

Janez Koprivnikar, dekan na Vrhniki.

Josip Bricelj, posestnik na Vrhniki.

Jakob Žitko, posestnik na Vrdu.

Matija Žitko, posestnik na Vrdu.

Jakob Malavašič, posestnik v Šentjoštu.

Teodor Fröhlich, pivovar na Vrhniki in

Ivan Gradišek, posestnik v Zalogu.

Sadjarjem!

Skoraj vsako zimo oglodajo zajci veliko sadnega drevja. Posebno so jim všeč jabolka. Drevje moramo torej v pravem času zavarovati. To pa lahko storimo na več načinov. Eni ovjo drevje z rženo slamo. A lačni zajci odtrgajo slamo in oglodajo drevo. Drugi odenejo drevje s trnjem. To delo zahteva primeroma dosti časa in je jako sitno. Skušnja me uči, da je najbolje, če namažemo drevje z redkim močnikom iz kravjaka, krvi in apna. Vsake tvarine vzemi eno tretjino. Drevje namaži kacega lepega, suhega dne, da se lahko pusuši mazilo, predno nastane večerni hlad. Če bi pa dež odpral mazilo, tedaj moraš zopet mazati. Tega mazila se gotovo ne dotakne zajec. Poleg tega pa to mazilo pkonča vso mrčesjo zalego po lubovih spokah in po mahu ter ohrani drevesu snažno in gladko ljubje (kožo).

Janko Žirovnik.

Strupena rosa (Perenospora viticola).

Letos smo pogosto opazovali, kako je trsovo listje rjavelo, se sušilo ter naposled odpadlo, da grozdje ni moglo rasti, ne prav zoreti. Sprva so imeli te prikazni za grozdovo bolezen, pa so se varali in pre-naglili, kajti tukaj imamo drug plesenj, ki je različen od onega, ki pouzročuje navadno grozdovo bolezen.

Slednjemu plesnju ali glivi pravijo, da je medena rosa ali znanstveno: *Oidium Tuckeri*. Temu plesnju pa, o katerem danes pišemo, velijo znanstveno: *Pere-nospora viticola*. Razlikuje se od prvega po glivicah zajedavkah, prezimuje v podobi trosov, po katerih se tudi dalje zaploja.

Ta plesenj nahajal se je s prva v severni Ameriki na tamošnjem domačem trsi, kojemu so znanstveno dali ime: *Vitis labrusca, aestivalis, vulpina, cordifolia*, toda l. 1878 najdemo ga uže v Evropi. Zapazili so ga najprvo na Francoskem, od koder se je razširil v Švico, Italijo, Ogersko, Grecijo, Nemško ob Renu, kjer je mnogo škodoval trsovcu listju.

Napada navadno listje, ki začne rjaveti in krčiti se. Med tem stopi beli mah na spodnji strani lista bolj na dan in list naposled odpade. Časih napade pa tudi grozdje, ki začne gnjiti ter kmalu konec vzame. Beli mah prenese plesenj na drug trs, katerega se poprime v treh dneh. Zato kaže pred zimo vse trsovo listje sežgati.

Pokončavajo oni plesenj navadno z apneno vodo ali z raztopljenim bakrenim vitrijolom. Prvi pomoček, namreč apnena voda, pomaga le, ako se z njo pogosto škropi na trsovo listje, najmanje po 17 do 18krat, kar pa nareja preveč dela in stroškov. Bolje kaže z vitrijolom škropiti, ker dvakratno škropanje zadostuje, če je tekočina le za 3% z vitrijolom napojena. Ni treba se bati, da ne bi grozdje kaj bakra v sebe dobilo in ga naposled še med vino spravilo, ki bi vsled tega moglo biti zdravju škodljivo. Tega se ni bati, ker so poskušnje ono bojazen kot ničevno popolnem ovrgle.

Neki profesor Rathai poroča, kako so na ta način blizu Kormonsa obranili veliko vinogradov zoper *Pere-nosporo*; škropili so trsovo listje s vitrijolasto tekočino. Zatem je vinograd čudovito lepo ozelenel. Bil je videti kakor zelen otočič sredi rujave puščave. Trsov je bilo 160.000; škropili so jih dvakrat, namreč dne 28. junija in 22. julija, z apneno vodo, kateri je bilo primešane 3% vitrijolaste tekočine. Mošt od grozdja, čegar trsovo listje so bili škropili na povedani način, kazal je na moštni tehtnici 21 do 23% cukra, grozdje od neškropljenih trsov je pa bilo veliko slabše ter mošt pokazal samo 11 do 12% cukra.

Nadejamo se podobnih uspehov tudi na vinarski šoli v Mariboru, kajti tudi tukaj so trse škropili zoper *Perenosporo* z vitrijolastimi tekočinami. Trsi so se pomladili, kazali zeleno listje sredi rujavega vinograda, ter imeli obilo prav lepega grozdja.

Gospodarske novice.

* Gospodarskega lista goriškega uredništvo je prevzel s 20. številko gospod Ernest Klavžar, uradnik pri deželni odboru v Gorici, ker je prejšnji urednik gosp. Ernest Kramer odložil uredništvo. Gosp. Kramer, dosedaj vodja goriške kmetijske šole, popustil je službo vodje.

* Plemenske bike muricedolske pasme so kupili na javni dražbi 31. oktobra t. l. v Litiji naslednji gospodarji: Anton Rojic iz Št. Vida pri Zatičini, Anton Planka iz Gozda, Jozip Flisek iz Leskovca in Marija Gressel, graščakinja v Trebnjem.

* Društvo za varstvo avstrijskega vinarstva na Dunaji je dobilo letošnjo pomlad 160.800 trt iz Amerike in 111.565 ameriških trt s Francoskega. Teh trt je prišlo na Kranjsko 1.000, na Štajarsko 17.600 in na Primorsko 20.000. Društvo nam naznanja, da ima vsako leto na razpolaganje le malo takih ameriških trt, ki so iz krajev, koder nimajo trtne uši. Tiste ameriške trte pa, ki so iz okuženih krajev, sme pa društvo le prodajati, koder so uže uradno konstatovali trtno uš.

Razne reči.

— Če so telički dvojčki za pleme. Veliko so uže govorili in pisali, če so telički, dvojčki za pleme ali ne? Iz svoje skušnje vem, da sta bili junici dvojčke dobri za pleme. To mi je znano po petih slučajih. Ravno tako sem pa naredil skušnjo, da dvojčka raznega spola nista za pleme; junec je uže sam na sebi preslaboten, junice se pa pleme ne prime, ter ostane jalova.

J. R.

— Lise od rjavine odpraviš iz perila s ščavno soljo (Kleesalz), ki je dobiš v vsaki lekarni, s kuhinjsko soljo, z limonovim sokom in z mehko (deževno) vodo. Te reči zmešaj vse skupaj ter jih hrani v dobro zamašeni steklenici. Blago, iz katerega hočeš tako liso izpraviti, zgrej poprej z vročim likalnikom po lisi in okoli lise, potem pa namoči liso z imenovano zmesjo, in precej bode izginila. Naposled izperi vse dobro z vodo.

— Nezrelo sadje, katero je na pr. veter otresel z drevja, dozori popolnoma, ako je deneš na koprive, katere pa vedno menjavaj, da so sveže.

— Sadno drevje očistiš mahu, ne da bi mu škodovalo, ako je namažeš z lugom od navadnega pepela ter mu primešaš na vsakih 20 litrov po pol kilograma pepela. To zmes moraš skuhati in vročo po deblu namazati. V malo dneh odpade mah in se ne prikaže več prihodnje leto.

— Ako hočeš nadležno mačko proč spraviti s kakega mesta na vrtu, potresi tist prostor s paprikovo moko. Zlasti v drevesnici so včasih mačke sitne, ker se vzpenjajo in raztegujejo po mladem drevju ter mu tako odluščajo popje. Drugače je pa mačka v obče na vrtu le koristna.

— Odeja je konjem v hlevu škodljiva. Neki ameriški kmetijski list trdi, da je pokrivanje konj v hlevu škodljivo. Konji postanejo mehkužni in se potem radi prehlade. Odejajo pa konje zato, da dobijo lepšo dlako, vsled tega pa trpi zdravje. Ob hudem mrazu je uže dobra odeja, vendar je še bolj za to skrbeti, da je hlev dovolj gorak.